

Lyhennetty versio kirjoituksesta julkaistiin Kauppalehden Mieli-pide-osiossa 10.11.2009.

Ydinvoimapäätöksessä vältettävä mielivaltaisuutta

Monet poliitikot, kuten SDP:n Jutta Urpilainen (Helsingin Sanomat 25.10), tuntuvat kannattavan yhden uuden ydinvoimalaitoshankkeen sallimista. Siis sen sijaan, että ei sallittaisi yhtään uutta voimalaa tai että sallittaisiin kaikki kolme vireillä olevaa hanketta.

Olen kuitenkin huolissani, että sallittavien hankkeiden määrän kiinnittäminen yhteen olisi pohjimmiltaan mielivaltainen linjaus. Tuskinpa löytyy mitään järkevää, ei-mielivaltaista perustetta sille, miksi sallittavien hankkeiden lukumäärän pitäisi olla juuri yksi – eli kolmasosa haetuista hankkeista. Miksi ei kaksi? Tai entä jos hankehakemuksia olisikin yhdeksän, olisiko suositeltava määrä silloinkin yksi – vai kenties kolme, joka silloin olisi kolmasosa haetuista hankkeista?

Mielivaltaisuuden aiheuttaman ongelman ydin on siinä, että se vaikuttaa kansainvälisen yhteisön suhtautumiseen Suomeen taloudellisen toiminnan ja investointien kohteena. Enkä viittaa tässä niinkään näkemyksiin Suomesta ydinvoimamyönteisenä tai -kielteisenä maana, vaan yleisesti kansainväliseen näkemyksiin Suomesta sijoitusten ja taloudellisen toiminnan kohteena.

Suomelle – kuten mille tahansa muullekin maalle – on kiistatta tärkeää olla houkutteleva kohde ulkomaisille sijoituksille. Ulkomaisten yritysten investoinnit tuotanto-, tuotekehitys- tai muun toiminnan harjoittamiseksi Suomessa vahvistavat taloudellista toimintaa maassamme ja sitä kautta luovat työpaikkoja, vaurautta ja hyvinvointia.

Miten mielivaltaisuus ydinvoimapäätöksessä sitten liittyy asiaan? Kysymys on siitä, että mielivaltainen poliittinen päätös asiassa luo Suomesta kuvaa maana, jossa taloudellista toimintaa ja sijoituksia koskeva politiikka voi olla epästabiliia ja epäennustettavaa.

Poliittinen epästabilius ja epäennustettavuus taas ovat tutkimusten mukaan yksi varimmista keinoista tehdä maasta epähoukutteleva ulkomaisille sijoituksille. Vastaavasti poliittinen stabilius on usein ”välttämätön ehto” houkuttelevuudelle.

Tokikaan yksi ydinvoimapäätös ei tee Suomesta poliittisesti epästabiliia siinä mielessä kuin tietyt toistuvien vallankumousten riivaamat valtiot ovat. Mutta mielivaltainen ydinvoimarakennuslupien määrä aiheuttaisi väkisin mielikuvaa poliittisesta epäennustettavuudesta, mitä tulee yleistä taloudellista toimintaa sääntelevään politiikkaan. Toisin sanoen kansainväliset yritykset saattavat helposti tulkita mielivaltaisuuden ydinvoimapäätöksessä merkiksi epäennustettavuudeksi Suomen taloudellista toimintaa sääntelevässä politiikassa yleisemminkin.

Seurauksena monenlaiset yritykset voisivat tulevaisuudessa jättää kaavaillematta monenlaisia investointihankkeita Suomeen – siis ihan vain sen takia, että on olemassa kohonnut riski sille, että mielivaltaiset poliittiset päätökset saattavat yllättäen muuttaa investointien edellytyksiä.

Mielivaltaisuuden välttämiseksi olisi siis järkevää sallia kaikki kolme ydinvoimahanketta. Samalla tulisi linjata selkeästi ja ennustettavasti, miten tulevaisuudessa suhtaudutaan mahdollisiin uusiin hankehakemuksiin.

Ja jos olemme huolissamme – kuten Urpilainen – siitä, että kolmen yhtiön hankkeiden salliminen saattaisi vähentää tärkeitä panostuksia uusiutuvien energialähteiden kehittämiseen, ehkäpä yhtiöiltä voisi edellyttää lupapäätöksen yhteydessä tiettyjä kohtuullisia panostuksia tällaiseen kehitysohjelmaan ydinvoimalahankkeiden ohelle.

Jaakko Aspara
Liiketaloustieteen dosentti, KTT, DI
Helsinki